

Osallistuvaa, vaikuttavaa ja kriittistä – Nuorten ympäristökansalaisuus ja sen tukeminen ilmastokriisiin ja luontokadon ajassa

6.10.2022

Seminaarin ohjelma

klo 10–10.30 Aamukahvit

10.30 Tervetuloa: johdattelu päivään - Reetta Mietola ja Tomi Kiilakoski

10.45–12.15 POLITIIKKA: nuorten osallisuus, toiminnan tavoitteet ja strategiat

Nuorten aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaan on eräs keskeinen tavoite sekä kansallisessa että kansainvälisessä nuorisopolitiikassa (esim. uusin Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2020–2023). Samalla ilmastokriisi on paradoksaalisesti ilmiö, jonka kehitykseen nuoret eivät ole itse vaikuttaneet, mutta jonka raskain lasku lankeaa heidän maksettavakseen. Tässä temaattisessa sessiossa näitä aiheita tarkastellaan kolmen tutkimushankkeen näkökulmista. Hankkeiden esimerkeistä välittyy nuorten omaehtoinen ja moninainen aktiivisuus, digitaalisten sovellusten tarjoamat osallistumismahdollisuudet ja luovien kansatutkijuusmuotojen toteutuminen ilmastokansalaisuuden rakentumisessa.

Nutopia-hanke tutki nuorten yhteiskunnallisia utopioita ilmastonmuutoksen aikakaudelle. Esitelmässä tarkastellaan ilmastojännitettä tutkittavien ilmaiseman pluralismin ihanteen ja yhteisen sitoutumisen ilmastonmuutoksen hillitsemisen välillä. Alustaja: **Tomi Kiilakoski, NUTOPIA-hanke, Nuorisotutkimusseura ry.**

ALL-YOUTH-hankkeessa nuorten yhteiskunnallista osallistumista lähestytään monitieteisesti. Hankkeen tavoitteena on löytää ratkaisuja nuorten aktiivisempaan osallistumiseen esimerkiksi kansallisessa ilmastopoliittisessa päätöksenteossa. Esitelmässä keskitytään kahteen ALL-YOUTH-hankkeen teemaan: nuorten tekemään ilmastokanteeseen Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimelle (EIT) ja nuorten osallistumista tukevaan Digiraati-sovellukseen. Alustajat: **Prof. Jukka Viljanen, Tutkijatohtori Henna Juusola, ALL-YOUTH-hanke, Tampereen yliopisto.**

Ilmastokriisin etulinjassa: Kansatutkijuus ja taideperustaiset interventiot nuorten ilmastoaktiivisissa ja ilmastokansalaisuuden rakentumisessa -hankkeessa toteutetaan vaikuttamiskampanjoita ilmastokriisistä yhdessä nuorten kanssa ja nuorten ehdoilla. Demokratian ja poliittisen osallistumisen näkökulmasta tutkimus tuottaa arvokasta tietoa nuorista osallistujina ja vaikuttajina sekä niistä ongelmakohtista, joita nuoret kokevat omalle osallistumiselleen ja vaikuttamispyrkimyksilleen. Alustaja (videotallenne): **Jarmo Rinne, Ilmastokriisin etulinjassa-hanke, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK).**

12.15–13.15 Lounas (omakustanteinen, Monitoimitalossa sekä lähistöllä on lounaspaikkoja)

13.15–14.45 PANEELIKESKUSTELU: Yhdessä yli sukupolvien ympäristön puolesta – mitä olemme tehneet ja oppineet?

Keskustelemme paneelissa mm. siitä, mitä nuorten osallistuminen tutkimushankkeisiin kansatutkijoina on antanut meille/tutkimukselle, mitä haasteita on ollut ja mitä olemme oppineet.

Paneelin puheenjohtajat: **Vili Antikainen ja Päivi Honkatukia**

Paneelin jäsenet:

Wilma Karlsson/ Ilmastosoturit, Lempäälän lukio

Riikka Suhonen/Konkreettien utopioiden pedagogiikka -tutkimus: Konkreettien utopioiden pedagogiikka -tutkimushankkeen tavoitteena on tutkia ja kehittää pedagogisia keinoja edistää nuorten kansalaisvaikuttamista ekologisen kriisin aikakaudella. Yläkouluissa ja toisella asteella toteutettavassa tutkimuksessa tehdään yhteistyötä opettajien, kansalaisjärjestöjen sekä nuorten ilmastoaktivistien kanssa.

Pauliina Rautio/CitiRats -tutkimus: CitiRats on luonnontiedettä, kasvatustiedettä ja taidetta yhdistävä hanke, joka toteutetaan yhteistyössä nuorten kanssa. Tavoitteena on tuottaa keinoja havaita arkiympäristöjen monilajisuutta sekä kykyä kuvitella vaihtoehtoisia kestäviä tulevaisuuksia hankalaksi koettujen toisten eläinten kanssa. Näin pyritään myös löytämään tapoja kyseenalaistaa yhteiskuntaa ja kasvatusta määrittävää ihmiskeskeisyyttä.

Mari Pienimäki/NYT!-tutkimus: NYT!-tutkimuksessa selvitetään alaikäisten nuorten ympäristökansalaisuuden mahdollisuuksia ja esteitä medioituneessa yhteiskunnassamme. Siinä tutkitaan myös luonnon seikkailullisen kokemisen merkitystä heidän luontosuhteelleen ja sen yhteyttä nuorten kiinnostukseen toimia ympäristön puolesta.

14.45–15.15 Kahvitauko

15.15–16.45 LASTEN JA NUORTEN YMPÄRISTÖTUNTEET JA ILMAPIIRIT

Etenkin ilmastoahdistus on herättänyt viime vuosina suurta huomiota julkisuudessa. Tutkimustieto erilaisista nuorten ympäristötunteista ja ilmapiireistä kasvaa koko ajan. Sessiossa esitellään tuoretta monitieteellistä tutkimusta ja keskustellaan myös käytännön haasteista kasvatukselle sekä viestinnälle.

Panu Pihkala (Koneen Säätiön projektit Ilmastokirjallisuus ja ELÄÄ, Helsingin yliopisto): Tutkittua tietoa nuorten ympäristötunteista

Dosentti Panu Pihkala (HY) on mukana monissa eri hankkeissa, joissa tutkitaan ympäristötunteita ja niiden rakentavaa käsittelyä. Esimerkiksi Koneen Säätiö rahoittaa kahta hanketta: ”Kirjallisuus ja lukeminen ilmastokriisin aikakaudella” (PI Toni Lahtinen) ja ”ELÄÄ – Elonkirjon äänettömät” (PI Elisa Aaltola)

Riikka Hohti (Koneen säätiön rahoittama projekti Antroposeenin lapset, Helsingin yliopisto): Mitä ilmapiirit kertovat lapsuudesta ja ympäristöstä ja ihmistä laajemmista suhteuksista?

Antroposeenin lapset -hankkeessa kysytään, miten ihmisen aiheuttama ympäristökriisi ja Covid-19-pandemia ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten kollektiivisiin kasvun ilmapiireihin, ja miten muuttuvat ihmisen ja luonnon sekä ihmisen ja eläinten väliset suhteet näkyvät ja tuntuvat niissä. Tutkimus toteutetaan muodollisen kasvatuksen reuna-alueilla harrastuksissa, eläintarhassa, museoissa ja koulujen luonto- ja kulttuuriretkillä. Tavoitteena on osallistua ihmisen aseman uudelleen määrittämiseen yhdessä tämän hetken nuoren sukupolven kanssa sekä kehittää monilajisen havaitsemisen ja yhteistyön muotoja.

Nina Tokola (ALL-YOUTH, Itä-Suomen yliopisto): Ylisukupolvinen oppiminen ympäristöasioiden ja -tunteiden äärellä

Keskustelu 30 min. (esittäjät sekä yleisö)

16.45–17 Päättösanat: Venla Siltovuori, Päivi Honkatukia ja Tomi Kiilakoski